

SCHUIM DER AARDE

Roxane van Iperen

Schuim der aarde

Roman

Lebowski Publishers, Amsterdam 2016

Voor Joris, Josephine, Duc en Cees

© Roxane van Iperen, 2016

© Lebowski Publishers, Amsterdam 2016

Omslagontwerp: Dog and Pony, Amsterdam

Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 2420 5

ISBN 978 90 488 2421 2 (e-book)

NUR 301

www.lebowskipublishers.nl

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

Lebowski Publishers is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hij, die op deze miserabele aarde
tussen de roofdieren leeft, voelt onvermijdelijk
de noodzaak er zelf een te worden

– Augusto dos Anjos, *Versos Intimos*

1

De stad

De massa beangstigt haar. Uit stegen en straten rondom komen studenten naar het plein voor de kathedraal, waar ze zich aansluiten bij demonstranten die stapvoets dreigende cirkels rond het standbeeld van de generaal trekken. Ze moet nú beslissen, voor de stroming haar meezuigt. Met haar handen beschermend om haar buik kijkt ze naar rechts en naar links. Er is geen ruimte meer om langszij het plein over te steken. De stoepen, de terrassen, iedere tegel is gevuld met voeten. Ze wil zich omdraaien en wordt bijna omvergelopen door een jongen met halfang haar en een bord in zijn hand. Zweetdruppels in zijn bakkebaarden. Hij ziet haar buik en schrikt, deinst terug en probeert de stuwende krachten achter zich tegen te houden. Verontschuldigd heft hij beide handen en wordt meegevoerd, het plein op, de draaikolk in. Hij loopt achterwaarts en gebaart naar haar dat ze zich moet laten gaan; zijn vingers doen twee benen na in de lucht. Dan draait hij zich om en verdwijnt in de massa. Als ze in functie was geweest, had ze zich veilig gewaand in de ruimte die haar uniform creëert. Nu voelt ze zich kwetsbaar, anoniem tussen de duizenden jongeren. Maar anonimiteit is precies wat ze vandaag nodig heeft. Elizabeth sluit haar ogen, laat zich een beetje naar achteren vallen en geeft zich over.

Uitgerekend vandaag. Een gewone werkdag, dacht ze nog toen ze hadden afgesproken. Naarmate de datum dichterbij kwam, begon haar lichaam meer te protesteren. Een knoop hoog in haar buik,

net onder haar borsten, waar ze haar adem langs moest persen. Een knikker in haar keel, die ze maar niet weggeslikt kreeg. Het leek wel of de gewrichten in haar knieën steeds losser gingen zitten, als trillende bouten in een oude kar; een laatste waarschuwing om geen meter verder te gaan. En boven op dat krakkemikkige lijf die gave, ronde bol. De bol die haar bijzonder maakt. De bol die haar de afgelopen maanden het respect van haar collega's had verschaft, de blikken van voorbijgangers, maar bovenal: het ontzag van Hugo. Zijn verbazing gevolgd door opwinding, die overging in dankbaarheid namens de hele familie Dos Santos. *Nageslacht*. Hij, de hele familie, kijkt al zo lang uit naar een kroonprins. Een kleine Hugo. Met het schuim op de mond had hij een paar weken geleden nog verteld over de praktijken van een illegale abortuskliniek die hij met zijn team had opgerold. Het in stukken gesneden lichaam van een vrouw in een uitgebrande auto had hen ernaartoe geleid. Haar vingers en tandbogen waren weggesneden, maar binnen vierentwintig uur traceerde Hugo het hoofd van de bende dat de ondergrondse kliniek leidde. De vrouw was overleden aan de complicaties van abortus, uitgevoerd door een voormalig automonteur die was bijgestaan door een vroedvrouw. Althans: de complicaties waren aanleiding geweest de vrouw te vermoorden, uit angst voor ontdekking. De straf zou namelijk zwaar zijn; geen ergere misdaad in dit land dan die gepleegd op het ongeboren kind. De afgelopen jaren tijdens de dienst op zondag, als de pastoor en de andere kerkgangers weer eens meewarig naar haar platte buik hadden gekeken, had ze wel eens gedacht dat ze het gebed beter met 'In naam van de Heilige Vrucht' konden eindigen. Een vrouw is pas volwaardig een vrouw nadat ze had geworpen.

Stapvoets voert de stroom haar verder mee richting het plein, waar tientallen colonnes marcherende studenten een menselijke rotonde vormen. Ze probeert te lopen zoals ze zich de afgelopen weken heeft aangeleerd: met holle rug, haar buik naar voren, beide handen erop. Maar niemand ziet het in het gedrang; haar uitzonde-

ringspositie gaat hier niet op. Ze voelt paniek vanuit haar tenen omhoogkruipen. Had ze nou maar een andere route genomen. Maar alle straten rondom het plein zijn dichtgeslibd en ze móét naar de andere kant van de stad. Is het een teken? Een laatste waarschuwing, een laatste kans dit plan af te blazen? Ze denkt aan Hugo, hoe hij de laatste maanden naar haar kijkt. Zachtjes haar hand pakt, over haar hoofd aait en verder op afstand blijft uit respect voor haar toestand. Hij heeft weer promotie gemaakt en geeft nu de leiding aan het hele centrum. Ze stelt zich voor hoe hij op dit moment op het bureau zit, alle districtshoofden bij hem, gebogen over een kaart van de stad terwijl hij bedenkt hoe ze dit zullen aanpakken. Sinds de herverkiezing van *O Presidente* bloeit de economie als nooit tevoren, maar dissidenten strooien zand in de geoliede machine. Zoals deze studenten. *Comunistas*, zoals Hugo ze spottend noemt. Hoe lang zal hij deze demonstratie nog toestaan. Eén uur? Twee uur? Tot laat in de avond zal hij bezig zijn. Misschien komt hij niet eens thuis, hij denkt dat zij veilig bij haar moeder is. Als hij wel thuiskomt, zal hij voor hij naar bed gaat nog even een blik in de babykamer werpen, waarin zijn eigen wieg van vroeger staat te wachten op zijn zoon. Dat het een dochter zou kunnen zijn komt niet eens in hem op. Elizabeth strekt de vingers van haar rechterhand en kijkt naar de ring, de steen schittert in het zonlicht. Samen hebben ze alles, behalve dat ene. Ze kan niet met lege handen thuiskomen.

Het standbeeld van de generaal komt dichterbij, de carrousel van mensen draait er rechts omheen. Nog een paar meter en ze wordt erin opgenomen, dan is het zaak op drie kwart van de cirkel uit te stappen, de weg in die naar het noordelijke deel van de stad leidt. Ze hoeft er alleen maar voor te zorgen dat ze op de been blijft. De ene voet voor de andere te zetten. Zweet loopt langs haar ruggengraat, de stof van haar jurk plakt tegen haar blote huid. De steeg waarin ze loopt ligt in de schaduw van de hoge gebouwen, maar het plein licht op als een stalen schietschijf in de zon. Nog twee meter. Ze herschikt de buik onder de gebloemde jurk en balt haar vuisten.

Doorlopen. Gewoon doorlopen. Er is geen weg terug.

Elizabet knijpt haar ogen dicht tegen het felle zonlicht. Ze wordt opgezogen in de massa en verdwijnt tussen de duizenden hoofden die dezelfde kant op gaan. Handen, armen, schouders vloeien in elkaar over, er is geen begin of einde meer aan de lichamen te ontdekken. Als dikke, kokende bonensoep bewegen ze zich voort, in banen getrokken met een onzichtbare pollepel. Ze ziet opbollende aderen in de hals van de mensen vlak bij haar, de mensen zetten hun eisen kracht bij met ritmisch stotende vuisten in de lucht. De woorden worden overgenomen door het helse lawaai dat boven het plein hangt.

Langzaam bewegen ze zich voort, Elizabet zet haar ene voet voor de andere. Als ze zich niet aan de situatie overgeeft, zal ze in paniek raken. Ze denkt aan de lessen op de politieacademie. Ademen. Niet verzetten. Ze is over de helft van de cirkel, ziet het bordje met de straatnaam al verschijnen in de steeg waar ze moet afslaan. Een golfbeweging in de menigte veegt haar bijna onderuit, mannen die koppen groter zijn worden tegen haar aan geduwd. Haar buik verschuift onder haar jurk. Snel duwt ze hem terug op zijn plek, slaat haar armen eromheen en keert haar gezicht omhoog, naar het helle blauw van de hemel. *Ademen.*

Ze duwt haar schoenen stevig in de stenen ondergrond en laat zich niet meer meevoeren. Ze marcheert. Overal vissenbekken, happend naar lucht. Een donkere zee met golven die zich steeds verder uitstrekken, stegen en lanen in, stoeptegel na stoeptegel overnemen, tot de hele stad is overspoeld. Een natuurgeweld dat niet te stoppen is. Maar daar ergens middenin dobbert zij, als een rode boei on-aangedaan door het getij. De boei gaat nog een stukje mee met de stroming maar slaat dan af, beweegt zich moeiteloos tegen de massa in, met een onzichtbare lijn verbonden aan een lot dat ligt verankerd op een plek elders in de stad, een plek die niemand kent behalve zij. Aan het einde van die lijn ligt haar toekomst. Hún toekomst. Ze hoeft die alleen maar binnen te halen.

Lucy staart naar zichzelf. De aanslag die zich vanuit de bovenhoek van de spiegel over het oppervlak verspreidt, ontnemt haar deels het zicht. Ze heeft zin in vanavond. Zin om te flaneren, te dansen, zich laveloos te drinken met haar vriendinnen. Misschien al wat geld te verdienen.

Ze kijkt naar haar opgezwollen borsten, dunne aderen schijnen door de huid heen. Nog geen half jaar geleden was haar borstkas zo plat als die van een jongetje. Ze plant haar handen in haar zij en draait een kwartslag. Hoe vaak heeft ze zo gestaan de afgelopen tijd, om zichzelf te bekijken? Ze kon zich niet voorstellen dat het ooit nog goed kwam, maar toen ze vanmorgen wakker werd, plat op haar buik, voelde het alweer bijna zoals vroeger.

De eerste maanden was er niets aan de hand; ze voelde geen verandering, had nergens last van en hield ook nergens rekening mee. Pas de laatste twee maanden veranderde haar lichaam, iedere dag, op het laatst bijna elk uur. Dat ding in haar nam haar over; iedere ochtend als ze wakker werd, sprong ze uit bed en ging voor de spiegel staan om te kijken wat er die nacht was gebeurd. Haar stakerige kinderlijf, met de rechte heupen en vierkante schouders, begon te golven. Zonder dat ze er iets aan kon doen gingen haar billen steeds meer naar achteren staan, zodat ze een holle rug kreeg. Haar armen iets verder van haar lichaam, haar borstkas die zich opdrong. En dan die buik. Ze durfde hem niet aan te raken. Opeens meldde zich ook een ander soort klanten aan haar deur. Vaste bezoekers bleven weg, de nieuwe bekeken haar van top tot teen voordat ze zich aan haar vergrepen. Vroegen haar hoe lang ze nog had en of ze voor die tijd nog wel konden terugkomen. Lucy vond het best, dan had ze er tenminste nog voordeel van. De afgelopen weken had het storm gelopen, ze was doodop. Steeds als ze even met de andere meiden op het stoepje zat uit te rusten, wijdbeens om haar buik ruimte te gunnen, verscheen er weer een hoofd om de hoek. Dan lachten de meiden en wezen allemaal naar Lucy.

‘Daar zit ze!’

Zuchtend verdween ze naar haar kamer, de klant achter haar aan. Ze is blij dat het achter de rug is.

Lucy wendt zich af van de spiegel. Het komt wel goed; het is pas een dag geleden. Ze loopt naar het bed dat bijna de gehele oppervlakte van de kamer inneemt en streelt de stof van het jurkje dat ze erop heeft uitgestald. Haar mooiste. De pailletten voelen als schubben. Ze pakt een roze onderbroek met een stripfiguur erop van de grond en trekt hem aan. Met gestrekte tenen stapt ze in het jurkje en schuift de bandjes over haar schouders. Twee zilveren hoepels in haar oorlellen, slippers aan, klaar.

Met haar vuist bonkt ze tegen de dunne muur. Het dak schudt. ‘Ik ben weg!’

Even hoort ze niets. Dan de hoge stem van Angelica.

‘Tot zo! Kijk uit in de stad. Wil je echt niet dat ik meega?’

Het klinkt alsof ze naast haar staat. Lucy ziet voor zich hoe Angelica zich aan de andere kant van de muur staat op te maken.

‘Nee, echt niet. Ik beloof dat ik snel terug ben. Tot zo!’

Ze grist het in een laken gewikkelde pakketje van haar bed, doet het in de jutezak en verlaat haar kamer. Aan het einde van de nauwe steeg trippelt ze de trap af die doorgang biedt aan een steil pad naar beneden. Behendig manoeuvreert Lucy tussen uitstekende golfplaten, met sprongetjes om het rioolwater onder haar voeten te vermijden. Wat gaat het makkelijk! Ze voelt zich letterlijk een mens lichter. Ze neemt grote stappen, huppelt bijna van opluchting, maar is voorzichtig met de tas in haar hand. De vrouw had hem aan haar gegeven, ze hoopt dat ze ’m mag houden. Ze heeft nog nooit zo’n mooie tas gehad: het jute van de zak heeft dezelfde kleur als de ronde, houten handvaten.

Het aantal huizen wordt minder, hier moet ze opletten. Een steil pad is uit de rotsen gehouwen, gladde stukken met af en toe een trede. Uit de wanden groeien wilde planten, zwiepende takken graaien haar na. Een sprongetje en ze is weer op een zanderig stuk, volgebouwd

met huisjes. Ze zwaait naar een bekende en struikelt bijna over een hond. De aansteller rent jankend weg. In de verte licht de zee op, daarvoor de strakke lijnen van het strand als buffer tegen de oprukkende stad, die erbij ligt alsof een kind zijn blokkendoos heeft omgegooid. Even houdt ze in om te kijken, het is prachtig op deze hoogte.

Na bijna een uur lopen heeft ze de berg achter zich gelaten en worden de wegen beter begaanbaar. Lange, deinende straten met huizen, winkels en scholen die goed in de verf staan. Ze passeert een kerk, een park met ijzeren hekken en bankjes met oude mannen die zitten te schaken. De vertrouwde omgeving met krioelende bergbewoners maakt plaats voor toeristen met grote apparaten op hun buik. Als buitenaardse wezens komen ze haar stad bekijken. Ze bewegen in zo'n ander ritme dan zij; het lijkt of hun silhouetten met een vochtige duim zijn uitgeveegd. Langzaam. Nee, vertraagd. Eigenlijk is ze hier net zo vreemd als zij. Ze verlaat zelden de berg.

Lucy mindert vaart om niet uit de toon te vallen. Haar slippers kletteren op de stenen. Aan het einde van de straat doemt het plein op, met in het midden de fontein met de draak. Met iedere stap die ze zet, wordt de omtrek van de vijver een beetje meer zichtbaar, tot ze aan de voet ervan staat. Het klaterende water verspreidt nevel. Ze laat het op zich neerdalen, gaapt en kijkt om zich heen. Het is druk. Perfect. Op de rand om de vijver zitten mensen. Stelletjes. Een oud vrouwtje met sokken in haar sandalen leunt op een wandelstok. Vriendinnen met snoepzakjes van de kiosk. Een kleuter spettert zijn moeder nat. Ze gilt, maar het lawaai wordt gedempt door het gekletter uit de bek van de draak. Tussen zijn kaken is een waterslang geklemd.

Lucy gaat ook op de rand zitten en zet de tas in de schaduw achter haar kuiten. De zon die haar gedurende de tocht van de berg naar de stad als een ruggensteun begeleidde, schijnt nu recht in haar gezicht. Ze voelt haar wangen en borst opgloeien, koude druppels spatten tegen haar nekvel. Met gesloten ogen denkt ze aan de avond die zal komen, de avond waarop ze iedere herinnering aan de afgelopen maan-

den zal wegspoelen. Een rituele reiniging, zoals Angelica het noemt.

Ze tuurt naar de straatjes die op het plein uitkomen. Mensen lopen langs elkaar heen, de stegen in en uit, doorkruisen het plein. Het is een ander soort mensen. Mensen van de berg herkent ze uit duizenden. Ze hebben een andere huid, grauer en donkerder, en kijken je aan met een blik alsof ze je ieder moment kunnen bespringen. Behalve de werkers natuurlijk, die kijken naar de grond. Bij hen zie je het aan de handen: de huid droog en craquelé, met nagelriemen die wit wegtrekken. De vrouwen van de berg grossieren in vaseline, overal zie je ze 's avonds handenwringend staan. In een hoek van het plein heeft zich een rij mensen verzameld voor de toonkasten van een chique ijssalon. Okergele zonwering beschermt de bakken. Lucy neemt zich voor zichzelf op een chocoladeijsje te trakteren zodra dit achter de rug is.

Dan ziet ze haar uit een van de straatjes opduiken. Het smalle hoofd met groeven langs de mondhoeken: een erfenis van een leven in de schemerwereld, waar de zwaartekracht harder aan mensen trekt. Geel haar in een middenscheiding van zwarte uitgroei. Met een stuurse blik speurt ze het publiek rond de fontein af. Haar gezicht wordt zacht als hun blikken kruisen en met kleine passen loopt ze op Lucy af. De vrouw voelt zich duidelijk ook niet op haar gemak hier. Na een korte omhelzing nemen ze plaats op de rand, heupen tegen elkaar. Met haar ogen op een punt in de verte gericht begint de vrouw te spreken.

‘Sorry dat ik zo laat ben, het is al de hele week een gekkenhuis in de stad. Het hele centrum is afgesloten. Die studenten, *idiotas*.’

Maria spuugt het laatste woord uit, snuift en kijkt het plein rond alsof ze ieder moment hier kunnen verschijnen. Dan legt ze haar hand op Lucy's blote been.

‘Hoe voel je je?’

Het kletterende water creëert een cocon om hen heen waarbinnen ze vrijuit kunnen praten.

‘Goed.’ Lucy meent het. Ze heeft zich in tijden niet zo goed

gevoeld. ‘Ik heb voor het eerst in weken weer eens lekker geslapen. Zo, plat op mijn buik. Niet één keer wakker geworden.’

Maria trekt haar wenkbrauwen op, of wat daarvan over is. Bijna alles is weg geëpileerd, op twee boogjes na. Horizontale plooiën duwen de huid van haar voorhoofd omhoog. Lucy kijkt er gefascineerd naar.

‘Weet je het zeker?’ probeert Maria nog eens. Ze gaat verder op fluisterton. ‘Buikpijn, nabloedingen?’

Lucy haalt haar schouders op en schudt haar hoofd.

‘Ik had die verbanden van jou. En, nou ja, lekker zit ik niet.’ Lucy lacht schamper, maar Maria doet niet mee. Als een havik houdt ze de omgeving in de gaten, haar ogen knipperen niet in het zonlicht. Lucy helt iets naar achteren en kijkt langs de rug van de vrouw naar de ijssalon. De rij wordt korter.

‘En het kind?’

Maria doet alsof ze naar een bloemenvrouwtje op de hoek van het plein kijkt. De moeder met de kleuter vindt het welletjes en maakt aanstalten te vertrekken. Het kind plant zijn voeten in de grond en begint te krijsen. Onaangedaan pakt de vrouw het bij zijn bovenarm en doorkruist het plein, de spartelende benen van haar zoon raken de grond niet. Lucy doet haar knieën uit elkaar en buigt zich naar de tas.

‘Hier.’

De vrouw pakt de tas aan en gluurt naar binnen.

‘Heeft het nog geluid gemaakt?’

Maria probeert te praten zonder haar mond te bewegen, wat mislukt. Lucy houdt haar lach in.

‘Nee,’ antwoordt ze. ‘Ik heb die kruidenbladeren tegen zijn mond gedrukt, zoals je zei. Dan was ’ie zo weer stil. Ik heb hem in ieder geval de hele nacht niet gehoord.’

‘Mmm,’ mompelt Maria instemmend. ‘Wil je weten waar het naartoe gaat?’

Ze draait zich naar Lucy toe en kijkt het meisje strak aan. Lucy denkt na. Ze had kunnen kiezen voor een van de andere gangbare

oplossingen. Een kussen op zijn hoofd, hem ergens achterlaten of in de snelkookpan. De echt stoere meiden laten eerst, gehurkt, het hoofdje geboren worden en gaan er vervolgens op zitten zodat het nekje breekt. De grootste idioten zijn degenen die het houden. De meiden in de steeg zijn niet gediend van het gejack en gejengel als een constante herinnering aan hun eigen keuzes. Bovendien stoot het klanten af. Tijdens werkuren, als de meisjes hun kamer nodig hebben, wordt het kind onder het bed gelegd of in een hoek van de kamer achter een doek verstopt, tot het te groot is of te temperamentvol. Dan wacht het een leven op straat of krijgt het de eer moederlijk op te volgen. Zoals zij.

Nee, dit is het beste. Ze was nieuwsgierig of het op haar zou lijken, en dat is zo. Dezelfde fijne trekken, lichte teint en groene ogen. Hij komt vast goed terecht; ze vertrouwt Maria, zoals iedereen op de berg. Een van de andere meiden in haar steegje was eerder deze maand bevallen. Lucy had nog even gekeken: een aap met een bos donker haar en donkere ogen, zoals ze hier aan de lopende band worden uitgespuugd. Het domme wicht was van plan het te houden.

‘Ik hoef het niet te weten,’ zegt Lucy terwijl ze opstaat. Even verderop probeert het vrouwtje met de sokken hetzelfde te doen. Ze leunt zwaar op haar stok, maar komt niet overeind. Een schoolklas verschijnt uit een van de steegjes, geschater vult het plein. Het wordt te druk.

Ze omhelst Maria kort maar hevig.

‘Você é um anjo.’

Nauwelijks hoorbaar plant ze de woorden achter de oorschelp van de oudere vrouw; haar bovenlip streelt langs het droge, kapotgeblondeerde haar.

Ze wacht tot Maria de tas heeft opgepakt en geruisloos in een van de steegjes is verdwenen. Jammer van die tas. Lucy smakt met haar lippen, ze heeft een vieze smaak in haar mond. Chocoladeijs. Het kost haar een halve avond werk, maar ze vindt dat ze het verdiend heeft.

Lichter dan ze zich in maanden heeft gevoeld loopt ze richting de vitrines, waar tientallen soorten ijs op toeristen liggen te wachten. De oorringen dansen tegen haar hals. Nog eenmaal kijkt ze achterom naar het steegje waarin Maria met het pakketje is verdwenen.

Lucy strijkt de pailletten op haar jurkje glad en zet haar verleidelijkste blik op. De jongen achter de toonbank kijkt onmiddellijk haar kant op. Zonder acht te slaan op de mensen die voor haar staan, wijst ze naar de donkerbruine bak en zegt luid: ‘Twee bolletjes, alsjeblieft.’

De avond wacht op haar.

2

De sertão

Mijn voeten zitten vast in een veld van distels – ze prikken in mijn enkels, ik kom niet vooruit. In een reflex mep ik naar beneden. Ik open mijn ogen en zie de staart van een mierencolonne wegsnellen. Eén dode mier kleeft aan mijn palm. Voorzichtig maak ik me vrij uit de ledematen van de andere kinderen. Zodra ik me heb losgemaakt, hergroeperen de lijven zich om de ruimte op te vullen. Het trappenhuis is donker, maar ik vind de weg naar beneden blind. Mijn vingertoppen strijken langs het beton. Langzaam haal ik de grendel van de deur en duw omhoog en naar links, een precies werkje om het schrille gepiep te voorkomen. Mijn huid reageert op de zonnestralen en de haartjes op mijn armen schieten omhoog. De dag is begonnen.

Op het erf begin ik aan mijn routine. Ik heb een uur voor de rest wakker wordt. Ik geef de kippen een beetje maïs – net genoeg om aan de leg te blijven. Daarna loop ik met twee lege emmers naar de put. Op mijn knieën laat ik het touw vieren, voorzichtig, zodat ik niet voorover val. Het muurtje eromheen is afgebrokkeld. Met de volle emmers slof ik terug over het erf en vul de waterbak bij de varkens. Zodra ze me zien, komen ze aandraven en duwen hun snuit tegen mijn kuit. Ik krab ze achter hun oren, maar heb geen tijd om te blijven staan. Als ik me strikt aan mijn programma houd, heb ik aan het einde ervan een paar minuten voor mezelf, voor de rest beneden is. Bij het vuur controleer ik de pan en tinnen eetbakjes.

Gisteravond heb ik alles afgewassen, maar je kunt nooit weten. Ik raak ze allemaal even aan, pulk een opgedroogde rijstkorrel weg. Met mijn bezem van bijeengebonden twijgen veeg ik het zand voor de schuur in lange rechte banen, onderweg raap ik bierblikken en sigarettenpeuken op. Zweet loopt over mijn voorhoofd naar mijn ogen; zonder te stoppen knipper ik het weg. Met stevige halen laat ik de borstel over de grond gaan, op de maat verzin ik er windvlagen bij die me verkoelen. Na een tijdje ligt het erf er netjes bij; niets herinnert nog aan gisteren.

Ik gluur omhoog, naar de tweede verdieping. Geen geluid, geen beweging. Ik ga in de schaduw onder de oude boom zitten en Donkey ploft met zijn magere lijf tegen me aan, zijn kop op mijn been. Een passerende Amerikaanse trucker had hem als pup gevonden en bij ons achtergelaten. De man kwam op het heetst van de dag met zijn door stof bedekte oplegger het erf op rijden, de ramen aan weerszijden geopend. Chico en Negro, die ergens in de schaduw lagen te slapen, kwamen al snel tevoorschijn met de andere kinderen argwanend achter ze aan. De trucker had zich gevoegd naar de omvang van zijn wagen en toen hij uitstapte zagen we dat hij van zijn broekriem tot aan zijn kruin geel zag van het opstuivende zand. Zijn ogen priemden er als twee glinsterende kralen doorheen. We proestten het uit. Dit was precies de reden dat binnenlandse truckers, die deze route op hun duimpje kennen, de ramen altijd dichthouden – hitte of geen hitte. In zijn armen hield de man een hond in precies dezelfde kleur geel.

‘Olá, como estaai?’

De man sprak met een raar accent en rekte de woorden te ver uit, met klinkers als ongelijke leggers. Chico en Negro lachten schamper. Wij deden opgelucht mee. De trucker vertelde met handen en voeten dat hij op doortocht naar het zuiden was en het beestje onderweg op de zandvlakte had zien lopen. Met in de wijde omtrek alleen maar dorre grond, was hij gestopt en had hij het uitgedroogde dier opgepikt. Hij had onze schuur bij toeval in de verte zien liggen;

bij nader inzien wilde hij het beest liever kwijt. Toen Negro hoorde dat de man niet door onze wijven in de stad was gestuurd, maar een wildvreemde passant was, verstrakte hij. Pottenkijkers konden we niet gebruiken. Hij knikte kort naar mij en ik deed een stap naar voren. Zonder oogcontact te maken nam ik de hond van de man over.

'Nome e Donkey!' zei hij. Hij sprak de woorden uit met een zware tong en bolle wangen. Niet scherp en zangerig zoals wij.

Met de hond onder mijn arm dirigeerde ik de kinderen naar de schuur, waar we op de eerste verdieping in stilte wachtten. We luisterden hoe Negro buiten de man terug naar zijn cabine loodste, zogenaamd met als reden dat wij weer aan het werk moesten. We zaten met zijn zessen naast elkaar op de grond, één met het beton. Alleen de tegensputterende pup op mijn schoot gaf blijk van leven; ik klemde hem vast onder mijn oksel. Ik bad dat de man niet zou protesteren, niet opeens om een glas water zou vragen, zich niet zou afvragen wat voor werk we hier in godsnaam konden doen. We hoorden een deur dichtslaan, het geluid resonanceerde over de vlakke. De motor werd gestart en we hielden onze adem in. Een seconde lang vonden de wielen geen grip op de droge aarde, maar toen begon alles te trillen en vervolgde de man zijn weg. Het gele beest was in mijn houdgreep gestopt met spartelen. Ik voelde iets warms op mijn schoot en keek naar beneden. De hond staarde me aan terwijl hij zijn plas liet lopen.

De volgende dag was ik het dier kwijt. Hij was niet in de schuur, bij de varkens of op het erf. Na lang zoeken vond ik hem een eind buiten het terrein in de hete middagzon, zijn poten en bek vastgebonden met vissnoer. De draad was strak over zijn lijf gedraaid en door zijn pogingen los te komen was hij in zijn vlees gesneden. Zijn vacht was bedekt met een rood strepenpatroon. Nadat ik de draad had losgepeuterd, nam ik hem onder mijn arm mee terug naar het erf; vanaf dat moment week hij niet meer van mijn zijde. Zijn wonden smeerde ik iedere dag in met stukjes rauwe aardappel, zoals ik ooit een van de wijven had zien doen bij open wonden van

Negro, als hij weer eens in een dronkenmansgevecht met Chico was beland, of de korsten op zijn armen had opengekrabd. De wonden van het dier genazen langzaam maar zeker tot zijn vacht weer egaal geel was, met een paar kale strepen overdwars.

'Anjo!'

Ik duw Donkey van me af en sprint naar de waterput, vul een ijsskoude emmer water en ren terug naar de schuur. Met een ruk trek ik de stalen deur open, zonder acht te slaan op de herrie die dat veroorzaakt. De vier trappen naar de tweede verdieping neem ik met grote stappen, in het voorbijgaan zie ik op de eerste verdieping een kluwen lichamen in losse elementen uiteenvallen. Sinds de echo van mijn naam verwaaide, zijn nog geen zestig seconden verstreken.

Het licht in de deuropening wordt geblokkeerd door het postuur van Negro, dat er maar net in past. Zand plakt op zijn lichaam, om zijn kruis is een doek gewikkeld. Zijn armen wijken wat van zijn romp, de vuisten nu al gebald. Soms denk ik dat hij zo slaapt. Negro rukt de emmer uit mijn handen en duwt me zo hard tegen mijn borst dat ik met een klap op mijn rug op de betonnen vloer van het trappenhuis val.

'Slome.'

Een ochtendrochel raakt op een centimeter na mijn hoofd. Hij draait zich om en smijt de deur dicht.

Ik krabbel overeind en loop de trap af. Een verdieping lager staat mijn zusje te wachten, de slaap nog in haar ogen.

'Kom.' Ik pak Alma's hand en ga haar voor naar beneden.

Samen lopen we over het erf naar de waterbak bij de varkens, waar twee van de jongens zich al staan te wassen. Ik pak een doek van de lijn en dompel hem in het water. De harde stof smelt in mijn handen.

'Bukken.'

Ik was haar nek, rug, billen en voorkant.

'Voeten.'

Ik inspecteer haar voetzolen.

‘Hé!’ roep ik en ik gebaar naar João en Davi, die net willen weglopen. Met tegenzin laten ze me hun handen zien. Zwarte nagelranden.

‘Wassen.’

Ze sloffen terug naar de drinkbak en dompelen hun handen onder. Ik geef Davi, die het dichtst bij me staat, een pets in zijn nek. Hij broemt wat, maar beide jongens schrapen het vuil onder hun nagels vandaan. Ik loop naar Alma, die in de schaduw van de oude boom staat, en ga naast haar zitten. Het zweet staat op mijn rug. Binnen een uur zal de laatste kou in mijn botten zijn verdreven door de hitte. Zoals ik vannacht hunkerde naar de eerste zonnestralen, zo verlang ik nu alweer naar de koelte van de nacht.

João en Davi zitten verderop op hun hurken en prikken met stokjes in een kolonne mieren. Alma aait Donkey.

‘Waar zijn Mano en Raull?’

Niemand reageert. Ik sta op en kijk bij de waterput, op onze verdieping en zelfs bij de overkapping aan de rand van het erf – verboden terrein voor ons. Niets. Ik raap een stok op en sla ermee tegen een boom terwijl ik nadenk. Zo veel mogelijkheden om je te verstoppen zijn hier niet. Wij vormen het centrum van een wijds niets, van een lege vlakte zo ver het oog reikt of tot waar de wereld stopt. Welke van de twee het is weet ik niet, ik ben nooit van ons erf af geweest. Onze schuur lijkt recht uit de hemel op deze van God verlaten plek te zijn neergeploft, alsof daarboven iemand per ongeluk iets uit zijn handen heeft laten vallen.

Ik kijk weer naar de schuur en de vierkante openingen op de eerste en tweede verdieping. Geen beweging. Waar zouden ze nou kunnen zijn? Mano en Raull hebben samen het brein van een muskiet. Ze lijken er zelfs op. Mager en spits, met van die wriemelende vingertjes. Ze zouden toch niet achter de schuur zitten? Met grote stappen loop ik via de linkerkant van het gebouw naar achteren, bij iedere stap tik ik dreigend met de stok tegen de muur. Ik heb amper de draai gemaakt of zie ze al zitten. Verschrikt kijken ze omhoog.

Ik zie nog net hoe Raull zijn hand uit zijn broek trekt en een grijns op zijn gezicht tovert.

‘Weg hier, hoerenjong!’

Ik jaag ze met mijn stok voor me uit en op een draffe lopen ze de hoek om. Ze weten heel goed dat ik ze in het zicht wil hebben; achter de schuur is verboden terrein, net als de overkapping.

‘Wassen!’ roep ik ze na.

Soms, als ik in de ogen van Raull kijk, ben ik bang voor hem. Hij vormt geen echte bedreiging voor me, maar ik zal hem nooit de rug toekeren. Alle zes de kinderen zijn gehard door het leven hier, maar ik verdenk Raull er als enige van dat hij ook uit vrije wil zou blijven. Hij lijkt te gedijen in dit niemandsland waarin wij afhankelijk zijn van de grillen van Chico en Negro. Zonder merkbare voorkeur vervult hij de ene keer de rol van slachtoffer, de andere keer die van dader. Vorige week riepen Chico en Negro hem bij hen en boden hem een stuk worst aan. Watertandend wilde hij het aannemen, maar dit mocht pas nadat Negro zijn geslacht uit zijn broek had gehaald en er grijnzend overheen had gepist. Ze zagen erop toe dat hij het tot het laatste stukje wegkauwde. In diezelfde week had Raull Alma aan haar haren door de lucht gezwierd, waarbij hij een hele pluk uit haar hoofd trok. Woedend was ik, en voor straf had ik hem een aframmeling gegeven en een avond geen eten gegeven.

De andere jongens, Davi, João, Mano en ik, hebben ons erbij neergelegd dat niemand van ons bestaan op de hoogte is en we hier nooit zullen weggkomen. Maar we blijven dromen – hoewel we er nooit met elkaar over zullen praten. En Alma? Alma is een meisje. Ze doet altijd de verkeerde dingen op het verkeerde moment. Dit is geen plek voor meisjes. Soms hoop ik dat ze door een van de wijven mee terug naar de stad wordt genomen. Tegelijkertijd vrees ik dat moment en denk ik dat ze hier, bij mij, beter af is.

Ik slenter verder rond met de stok in mijn hand, maar onder-tussen kam ik nauwgezet het erf af. Alles houd ik schoon, ik wis de sporen van de vorige dag uit en trek met mijn bezem een kaarsrecht

lijnenpatroon in het zand, op het gebied rond de overkapping na. Op ongeveer dertig meter ten westen van de schuur staat een schuin golfplaten dak op palen, met een kalkmuurtje ernaast. Het geheel ziet eruit als een opgedroogde zeem omhooggehouden door lucifers, alsof iedere zucht wind of druppel water het geraamte uit zijn lijden zal verlossen. Toch staat het er al zo lang ik me kan herinneren. Geen van de kinderen mag er van mij komen, tenzij Chico of Negro het beveelt. De grond rond de overkapping is bezaaid met het bewijs van hun nachtelijke activiteiten. Spuiten, glasscherven, uitwerpselen, braaksel waarvan het vocht dankbaar is opgenomen door de uitgedroogde grond.

Donkey en Alma volgen me op een meter afstand. Donkey met zijn neus over de grond en Alma ook met een stok in haar hand. Haar voeten nu alweer gehuld in sokjes van stof. Daarboven twee smalle kuiten onder knokige knieën die tegen elkaar aan duwen. Soms heb ik de aandrang haar onderbenen beet te pakken en een kwartslag naar buiten te draaien zodat ze weer recht in haar knieën staan. Alma's te grote broek hangt halverwege haar heupen, daarboven een hemdje met een vale palmboom en strandstoel erop. Ik heb haar maar één keer horen schreeuwen, en dat was toen ik haar dat aantrok. De hand zonder stok hangt slap langs haar lichaam. Uit automatisme brengt ze hem naar haar gezicht, denkend dat ze haar knuffel nog vast heeft. Als ze met de lege hand tegen haar neus botst, zie ik haar ogen even wegdraaien. Haar konijn ligt, vertrappt en bedolven onder een dikke laag vuil, bij de overkapping.

Tijdens Alma's eerste nacht bij ons lag ze tussen ons in te slapen. Ze snurkte een beetje. Het klonk anders dan dat van de jongens, zelfs haar ademhaling vormde een breuk in ons front. Ik was klaarwakker. Buiten gingen ze flink tekeer en mijn hersenen draaiden overuren. Ik wist niet wat ik moest denken van de komst van dit meisje. Tot dan toe waren we met alleen maar jongens geweest: Chico, Negro en wij vijven. Of eigenlijk: João en Davi met zijn tweeën, Raull en Mano met zijn tweeën, en ik. We waren allemaal

ergens tussen de zes en tien jaar oud, en wat ieder ontbeerde om hier te kunnen overleven, vond hij bij een ander. Mano was dom en mager met een gezichtsuitdrukking alsof hij ieder moment in huilen kon uitbarsten. Hij deed wat van hem verlangd werd en daar bleef het bij. Nooit week hij van de zijde van Raull; met zijn pezige lijf dat immuun leek voor letsel, een kort voorhoofd en dicht bijeen staande ogen waarover een waas van opwinding trok zodra er iets naars gebeurde. João was de clown van de groep; hij leek in zijn eigen cocon te leven, waardoor alles maar gedeeltelijk tot hem doordrong. Die cocon was tegelijk een scherm voor zijn maatje Davi, die zo weinig weerbaar was dat het leek of hij geen huid had. Het leven hier kwam rechtstreeks op zijn zenuwen binnen, sijpelde zonder filter zijn bloed in en soms werd de vergiftiging hem te veel. Dan trok hij zich terug en sneed met een stuk glas diepe halen in zijn huid, alsof hij al het vuil naar buiten wilde laten stromen.

Ik hoorde bij de kinderen, maar ook weer niet. Ik hoefde geen maatje, had genoeg aan de vlakke. Door op te gaan in de omgeving probeerde ik onzichtbaar te zijn voor Chico en Negro. Zo pasten we als een puzzel in elkaar. Soms namen de wijven een paar kinderen mee, maar die hielden zich nadrukkelijk afzijdig van ons en gingen na een dag of twee weer mee terug naar de stad. Maar de dag dat Alma kwam was het anders gegaan.

Een trucker was bij de schuur gearriveerd en had twee van onze wijven een lift gegeven. Alma kwam mee in hun kielzog. Het was onmiddellijk duidelijk dat ze was zoals wij: in plaats van het meisje uit de hoge cabine te helpen, lieten ze haar daar achter met de deur open. Chico en Negro namen de trucker, de hoeren en de proviand mee naar de overkapping. De jongens en ik zaten met onze rug tegen de schuur en hielden ons gedeisd. Zeker vijf minuten verstreken zonder dat onze starende blikken het meisje tot beweging aanzetten. Toen zagen we hoe het kind met moeite de cabine uit klauterde en het erf overstak richting de schuur. De schemering zette net in, wat het beeld extra vreemd maakte: dat kleine meisje

met donker haar dat in een rechte lijn op ons af kwam lopen, een groezelig pluchen konijn in haar rechterhand. Haar ogen stonden net zo gekruist als haar knieën. Stilletjes kwam ze naast ons zitten en stopte de duim van dezelfde hand waarin ze het konijn hield in haar mond. Niemand keek haar aan of zei iets tegen haar, en toen ik vond dat het tijd was om te gaan slapen volgde ze ons naar de eerste verdieping. Als vanzelfsprekend schikten we ons als een menselijk harnas om haar heen. Binnen een minuut lag ze tussen ons in te slapen, nog steeds met haar duim in haar mond, het konijn tegen haar kin geduwd.

Negro en Chico hadden een vuurtje gestookt bij de overkapping, ik hoorde ze lachen met de vreemde trucker en dansen op liedjes die ze zelf verzonnen. Af en toe klonk het geluid van een leeg bierblik dat werd geplet. De vrouwen waren laveloos achter het kalkmuurtje in slaap gevallen. Plotseling hoorde ik Negro roepen.

‘Een konijn!’

Mijn lichaam verstrakte. Het was even stil; waarschijnlijk dachten de andere twee mannen dat hij daadwerkelijk ergens een konijn had gezien en keken ze om zich heen over de donkere vlakke, maar toen bulderden ze het uit.

‘Ja! We villen een konijn!’

Razendsnel reikte ik met mijn hand tussen de warme benen en greep de enkel van het meisje. Ik hoorde gestommel in het trappenhuis en zette me schrap. Op dat moment was zij de enige die nog sliep; de andere lichamen waren gestopt met ademen. Opeens was hij daar. Een walm van zweet en drank vulde de kamer. Ondanks zijn toestand had Negro haar met één doelgerichte graai te pakken, of liever gezegd: dat stomme beest. In een reflex klikte Alma’s hand zich vast om het konijn. Ik zag de aderen op Negro’s onderarm vlak naast mijn gezicht terwijl hij met zijn knuist het beest vastgreep en de kamer uit beende. Hij had niet door dat hij ook het meisje achter zich aan sleepte, en mij erbij, want ik had nog steeds haar enkel vast. Zo voltrok zich een bizar schouwspel, waarbij Negro de betonnen

trap af snelde met het meisje als een lappenpop achter zich aan en ik die mijn benen onder mijn lijf probeerde te plaatsen zonder haar enkel los te laten.

Onder aan de trap stopte Negro en keek verbaasd om naar de menselijke keten die hij had meegeleurd. Zonder het konijn los te laten bulderde hij het uit van het lachen. De mannen bij het vuur keken op.

‘Kijk! Ze wil mee!’

Negro gromde en wilde verder lopen, bedacht zich en draaide zich om. Hij zwaaide zijn been naar achteren en met één gerichte trap schopte hij me in mijn nek, precies tussen mijn oor en mijn sleutelbeen. Ik liet de enkel los en schoof meters over de grond tot ik tot stilstand kwam. Het voelde of hij een mes in mijn nek had gestoken en met mijn vingertoppen tastte ik langs mijn kaak en hals. Geen bloed. Ik duwde mezelf half omhoog op handen en knieën en keek op. Negro was inmiddels bij het kampvuur aangekomen. Ik durfde er niet achteraan te gaan. Mijn oor suisde zo hevig dat ik mijn voorhoofd op de grond moest laten rusten, tussen mijn handen. Aanmoedigende kreten van de andere mannen leken opeens van boven te komen, uit de lucht. Mijn ellebogen trilden en de kiezeltjes onder mijn vingers werden groter, zwollen aan tot keien waarop ik balanceerde, tot ik van de grond af leek te vallen. De aarde begon nu ook te golven en ik verloor mijn evenwicht, plofte plat op mijn rug.

De hemel was zo zwart dat ik niet zeker wist of ik mijn ogen open of dicht had, maar naarmate de seconden verstreken verschenen steeds meer witte spikkels boven mijn hoofd. Het was prachtig, alsof iemand speciaal voor mij met duim en wijsvinger sterren op het plafond sprenkelde. Zo lag ik daar tot de steken in mijn kaak en schedel doffer werden. De stemmen zwollen weer aan, ze kwamen nu van achteren. Gejoel en gelach. Met al mijn kracht draaide ik me een kwartslag om en zag hoe Negro het konijn als een braadstuk boven het vuur hield, met de hand van het meisje er nog aan. Ze was

klaarwakker, haar kin rood van het bloed. Haar voeten zetten zich schrap in het zand in een poging het beest naar zich toe te trekken, maar ze had geen schijn van kans. Negro stompte het kind met zijn vrije arm tegen haar borst; het geluid deed me denken aan die keer dat hij een van de kippen tegen de zijkant van de schuur had gegooid. Maar ze liet niet los. Met twee handen pakte Negro het knuffelbeest vast en rukte er wild aan, waarbij het kind als een pop door de lucht zwiepte. Vervolgens gaf hij haar met zijn vuist zo'n harde klap dat haar lijf slap aan zijn voeten ineenzakte.

Nog steeds op een arm steunend, onzichtbaar in het nachtelijke donker, staaarde ik naar Negro. Zijn blote bast achter de oplaaierende vlammen, het konijn triomfantelijk in zijn handen en Alma in een vreemde houding in het zand voor hem. Een grijns vervormde zijn gezicht. Gigantisch was hij, alsof hij geen mens was maar een wezen samengesteld uit alle zongebleeke botten van het achterland. Hij kreeg een blik bier aangereikt, dat hij met drie gulpen leegde.

Op handen en voeten kroop ik terug naar de schuur en sloop de trap op. De jongens zaten met grote ogen in de hoek, dicht tegen elkaar aan. Ik ging op de grond liggen, op mijn zij met mijn knieën opgetrokken. Niet lang daarna voegde iedereen zich weer naar de andere lichamen, en binnen tien minuten hoorde ik hun vertraagde ademhaling. Ik voelde niets, dacht niets, maar tegelijkertijd leek het alsof miljoenen krioelende beesten zich een weg door mijn aderen zochten. Er was niet genoeg ruimte in mijn lichaam. Ik dwong mezelf niet toe te geven aan de neiging mijn huid open te krabben om ze die te geven. Het gekriebel was gekmakend, ze zaten overal. Ik durfde niet naar mijn armen te kijken, uit angst dat ik mijn huid zou zien bewegen. Ik kneep mijn ogen dicht en ademde langzaam uit. In gedachten probeerde ik beestje voor beestje door te laten, in nette rijen. Ze buitelden over elkaar heen, verdrongen elkaar in opwinding, hun minuscule pootje krasten tegen de binnenkant van mijn huid, maar het lukte me uiteindelijk ze te kalmeren. Met iedere uitademing ontspanden mijn spieren zich een beetje en werden de

beestjes rustiger, een voor een, minuut na minuut, tot ik aan het begin van de morgen in slaap viel.

Ik loop verder met de stok in mijn hand, Alma en Donkey volgen in mijn schaduw. De zon kruipt omhoog en binnen niet al te lange tijd is ze zo fel dat ze de schaduw onder ons eigen lichaam wegtrekt. De vlakte om ons heen wordt doorkruist door één weg, die van noord naar zuid loopt. Onze schuur staat op een afstandje van die weg, zoals er her en der wel meer hutten en schuren staan. Bijna allemaal onbewoond, geraamtes van riet en steen als laatste herinnering aan het lot van de Sertanejos: dood of weggetrokken. De weg wordt alleen nog gebruikt door truckers die hun lading van de ene stad naar de andere rijden. Zover het oog reikt zie je alleen maar gele aarde en een helblauwe lucht, als een tunnel zonder einde. Dat is ook de reden dat de kinderen van mij op het erf voor de schuur moeten blijven.

Vorig jaar liep een dronken trucker in de nacht de vlakte op, op zoek naar een struik om in te plassen. Hij keerde nooit meer terug – 's nachts is de leegte van de *sertão* het geniepigst. Niemand ondernam iets om de man te vinden en pas maanden later stuitten Chico en Negro op zijn lichaam, toen ze op zoek waren naar sigarettenpeuken richting de weg ver buiten het erf, waar ik niet schoonmaakte. Hij lag ergens onder een grote doornstruik, zo plat als een dubbeltje – alleen kledingstukken, nagels en haar rond zijn skelet verraadden dat er ooit een silhouet was geweest. Ze lieten de man liggen en kwamen opgetogen terug met zijn leren riem en veterschoenen.

Om te voorkomen dat er nog iemand bij ons naar een vermiste vrachtwagen kwam zoeken, had Negro een geweldig idee. Hij haalde de sleutels uit de zak van de dode trucker en nam plaats in de vrachtwagencabine met de deur open. Negro startte de truck en zette hem in de eerste versnelling. Met een stok zette hij het stuur vast. Langzaam liet hij de koppeling opkomen, het gevaarte brulde

terwijl de rits wielen zich schrap zette in het zand. Stofwolken waaiden op terwijl de truck aan zijn laatste rit begon. Aan weerszijden renden wij mee naast de wagen tot Negro uit de cabine sprong. Het logge monster reed onbemand richting de horizon en wij vergezelden het zo ver we konden, gevaarlijk dicht rennend naast de roterende moordwapens, die groter waren dan elk van ons. Een voor een gaven de kinderen het op, behalve ik. Honderden, duizenden meters rende ik mee, alsof het mijn enige kans was van die plek weg te komen. Steeds groter werd de afstand tussen de vrachtwagen en mijn voeten, tot ik me gewonnen moest geven en me op het zand liet vallen. Op mijn buik lag ik in het stof en keek de vrachtwagen na die over hobbels en door kuilen verder reed. Het gegrom van de motoren werd steeds zwakker, tot het helemaal was weggeëbd en ik met toegeknepen ogen niet meer dan een stipje kon ontwaren. De stilte daalde weer op me neer. Met mijn wang op de hete aarde bleef ik liggen, tot ik iets op mijn schouder voelde. Ik sloeg mijn oogleden op en zag een broekje met twee benen eronder. Met grote ogen en buiten adem van het hele stuk lopen keek Alma me aan. Ik stond op, klopte me af en liep terug naar het erf.

Alma en ik hebben alles schoongeveegd en zijn bij de onzichtbare grens van het terrein aangekomen. Alma wist met de rug van haar hand het snot van haar bovenlip. Ik sla haar hand weg.

‘Laat dat.’

Met duim en middelvinger pak ik een stukje van haar hemd en veeg haar neus ermee af.

Sinds de nachtelijke kennismaking met de mannen is ze niet meer van mijn zijde geweest. *Anjo e Alma*. De engel en de geest. Ik vraag me af wie ons zo genoemd heeft. Waarom haar naam een negatieve bijklank heeft en de mijne een positieve. Het lijkt alsof we onderdeel zijn van een plan dat iedereen kent, behalve ik.

De ochtend na de ceremonie met Alma's konijn sloop ik in alle vroegte naar beneden om te kijken wat er van het meisje over was.

Ik vond haar koud en versuft op de grond naast de overblijfselen van het vuur. Haar gezicht zat onder het opgedroogde bloed en haar mond was zo opgezwollen dat ze 'm niet kon sluiten. Ik knielde naast haar neer en duwde met twee vingers haar lippen van elkaar; ze miste een paar tanden. Ik wist niet of dat van de voorgaande nacht was of omdat ze de leeftijd had. Ik bevoelde haar armen en benen terwijl ze me met lodderige ogen volgde. Ik reikte haar de hand.

‘Kom.’

Ze maakte geen aanstalten en ik zag dat haar onderlip begon te trillen. Ik stond op en wilde weglopen, maar een koud handje om mijn enkel weerhield me ervan de eerste stap te zetten. Ik pakte het meisje onder de oksels en zwaaide haar op mijn heup; ze woog minder dan een zak aardappelen. Haar voeten raakten bijna de grond, ik was niet zoveel groter dan zij. Ik nam haar mee richting de varkens, naar het water, waar ik haar uitkleedde.

Haar kleren zaten onder het bloed. Ze hield automatisch haar armen omhoog zodat ik haar shirt kon uittrekken. Ik vroeg me af of ze hiervoor bij haar moeder woonde. Tegelijkertijd kon ik het me niet voorstellen, zo gelaten als ze zich bij ons aansloot, zonder enig verzet. Aan de andere kant: niemand van ons had ooit verzet getoond. Alsof tijdens de urenlange tocht hierheen, waarbij het beeld achter de voorruit bestond uit enkel zand tot aan de horizon, het besef wortelde dat er geen weg terug was, en de seconde dat onze voetzolen voor het eerst de droge ondergrond raakten, we er onderdeel van werden.

João en Davi had ik als eersten zien aankomen. Er waren al vaker kinderen gebracht, maar die werden vrij snel ook weer opgehaald, alsof het lot een foutje had gemaakt. Bij hen tweeën was het me onmiddellijk duidelijk dat ze waren zoals ik. *Párias*. João klom voorzichtig achterwaarts uit de cabine en ging op het erf radslagen maken, alsof hij een dag eerder midden in zijn bezigheid was onderbroken, in de vrachtwagen was gegooid en zijn spel nu kan afmaken.

Davi was jonger, kleiner en doodsbang. Een uur na aankomst zat hij nog in de snikhete cabine, tot Negro er snoeihard een stok tegenaan gooide. Binnen een seconde was hij eruit. Gedurende die hele eerste week beefde zijn lichaam alsof hij in de loop van een aanstormende kudde buffels stond, de haren op zijn huid kaarsrecht omhoog. Als ik al een hand hief, kromp hij ineen. Ik liet Davi en João zo veel mogelijk samen doen, tot Davi zich langzaam maar zeker begon te voegen naar de situatie.

Na een tijdje kwam Raull. Hij was wat ouder dan João en Davi, ongeveer van mijn leeftijd. Zodra de wagen zwaar verend tot stilstand was gekomen sprong hij eruit, alle spieren in zijn lichaam gespannen en klaar voor een confrontatie. Zijn zwarte huid was bezaaid met zachtroze littekens. Over zijn onderbuik liep een streep wild vlees. In ons vond hij geen tegenstander en tegen Chico en Negro keek hij op; vanaf de eerste dag straalde hij uit dat zijn nieuwe leefomgeving een vooruitgang was vergeleken met zijn vorige. Zijn komst ontregelde me en ik was dan ook blij toen kort daarna Mano meekwam met een paar van onze wijven. Raull eigende zich hem onmiddellijk toe en de balans herstelde zich.

Niemand wist waar Raull vandaan kwam, daar wilde hij niet over praten. De andere kinderen waren bang voor hem, omdat hij onvoorspelbaar en wreed kon zijn. Ik verdacht Negro er weleens van zijn vader te zijn. Net zo donker, hetzelfde postuur, dezelfde blik in de ogen. Negro deed het met alle wijven, en alle wijven hadden kinderen. Die hielden ze thuis, op de berg in de grote stad. Maar wie zei me dat Raull niet te lastig was geworden? Dat de politie naar hem op zoek was, zoals bij Chico en Negro het geval was? Of dat zijn moeder was doodgegaan en ze hem daarom maar hierheen hadden gebracht? Ik begreep wel dat hij was verstoten – ik zou hem ook niet willen.

Ik wist nog niet wat ik vond van de komst van dit meisje, dat me met scheve ogen in haar bebloede gezicht aanstaarde. Ik schep-te water uit de drinkbak over haar lichaam. Gestold bloed weekte

zich langzaam los van de huid terwijl ik de handeling keer op keer herhaalde. De droge aarde nam het met bloed vermengde water razendsnel op. Ik liet het glinsterende kind op haar billen zitten en rende naar de schuur. Ik wrong me door de deuropening en liep op mijn tenen naar de voorraden op de begane grond. Nog geen geluid van onze verdieping of van de tweede, waar Negro en Chico hun roes uitsliepen. Achter in het donker stonden een paar plastic tonnen met het kleine beetje voorraad dat we hadden. De wijven hadden aardappelen, rijst en maïs meegenomen, wat gedroogde worst. Rechts stond een blauwe ton met doeken, lappen en kleding. Ik graaide erin en vond een rood broekje en een wit hemdje met een palmboom en strandstoel erop die niet belachelijk groot waren.

Het meisje zat nog steeds waar ik haar had achtergelaten bij de varkens, ze stonden op een afstandje naar haar te kijken. Haar handen rustten in haar schoot en haar donkere ogen leken dwars door me heen te kijken. Ik stroopte de stof van het hemdje in mijn handen op en wilde het over haar kruin schuiven, maar toen ze in de gaten kreeg dat het laatste stukje van haar oude leven haar werd afgenomen, kreunde en verzette ze zich zo hevig, dat ik achter haar neerknielde en mijn hand tegen haar mond drukte. Zo zat ik daar met dat kind op schoot, mijn ene arm rond haar middel geklemd en mijn andere hard op haar gezicht gedrukt. Alma's ogen flitsten van links naar rechts en ze briepte snot door haar neusgaten. Ik hield mijn mond bij haar oor.

'Luister, *menina*. Ik wil je alleen maar helpen.'

Haar gesnuif loste op in de lauwe lucht.

'Je werkt nu mee, of ik ga weg en dan zoek je het maar zelf uit.'

Na enkele seconden verslaptten haar spieren; ik wachtte even en liet haar toen los. Ik duwde het meisje van me af, wierp haar het stapeltje kleren toe en draaide me om. Even later stond ze achter me, in het rode broekje en het hemd met de palmboom waarvan de halsopening zo groot was dat haar beide tepels erbovenuit piepten.

Vanaf die dag noemde iedereen haar mijn zusje.

Het is inmiddels zo heet dat de lucht trilt, waar je ook kijkt lijkt het of er een douchegordijn voor je ogen hangt. Ik wil het met mijn handen wegslaan; het enige wat ik kan doen is wachten tot de avond valt. Overdag doorloop ik steeds hetzelfde ritueel zodra het onder mijn huid begint te jeuken. Kippen, varkens, honden, waterbak, erf. Op goede dagen hoef ik het maar twee keer te doen, één keer 's ochtends en één keer 's avonds. Op slechte dagen, als mijn lijf, mijn huid, mijn bloed zo erg jeukt dat ik denk dat ik gek word, wel twaalf keer. Ik vraag me soms af of het mogelijk zou kunnen zijn dat er daadwerkelijk vlooiën of mieren in mijn bloed zitten, dat ze kans hebben gezien via de poriën van mijn huid naar binnen te dringen.

Van de andere kinderen eis ik ook dat ze alles schoonhouden – in ieder geval ons slaapvertrek op de eerste verdieping. Eén keer trof ik Mano boven aan terwijl hij zijn ochtendplas aan het doen was. Slaapdronken stond hij in een hoek van de kamer, terwijl een donkergele straal op de vloer uiteenspatte. Met één stap was ik bij hem en klemde mijn hand om zijn nek. Met volle kracht duwde ik zijn gezicht in zijn eigen pis, zoals ik Chico wel eens met een van de honden had zien doen. Toen Mano dreigde te gaan huilen, duwde ik hem nog eens met zijn neus in het vocht.

‘Als je als een varken wil leven, ga je maar buiten slapen,’ siste ik hem toe.

Ik liet hem een emmer water halen en samen boenden we de vloer schoon. Pas toen de avond inzette en we iedere centimeter van onze verdieping hadden schoongemaakt, waren de beestjes onder mijn huid weer een beetje tot bedaren gebracht.

Alma en ik zijn teruggelopen naar de boom, waar we in de schaduw kunnen zitten. Ze zit met haar rug tegen de schors, haar ogen gefixeerd op een punt in de verte. Het kind kan uren zo zitten zonder één keer met haar ogen te knipperen. Soms vrees ik dat als ik zelf een keer te vaak met mijn ogen knipper, zij is verdwenen. Opgegaan in de bruine schors achter haar. Dat ze al die tijd alleen maar een product van mijn verbeelding is geweest, een verzonnen

lijn naar een wereld hier ver vandaan. Een wereld waarvan de contouren ergens diep in mijn achterhoofd zitten, maar die ongrijpbaar blijft in het zwarte gat van mijn geheugen.

Nooit zegt ze iets over waar ze vandaan komt, waar ze woonde, wie haar moeder is. Nooit vraagt ze waarom wij hier zijn, waarom zij hier is, alsof ze het heel normaal vindt. Maar ze ruikt anders dan wij, voelt anders. Wij, de jongens, voelen als het gortdroge zand dat ons omringt en verspreiden de geur van zweet dat iedere dag een nieuw vlies op onze huid legt. Alma niet. Als we 's nachts met zijn zessen tegen elkaar aan liggen is zij de enige die ik ruik en voel. Haar zachte kuiten langs onze uitgedroogde schenen. Een zoete geur die de rest overstijgt en me ergens ver van hier plaatst.

Ik vraag me af of ze het gesprek tussen Chico en Negro eerder vandaag heeft opgevangen. Ze verwachten vanavond een paar van onze wijven. Als we dit van tevoren weten is iedereen in opperste staat van paraatheid, zetten we ons zowel fysiek als mentaal schrap. Met de angst komt ook een gevoel van opwinding. Want ze nemen altijd wat mee: kleding, sigaretten, drank en drugs voor de mannen, een beetje voorraad voor ons. Soms ook iets totaal nutteloos als een tube crème of een zaklantaarn, zonder batterijen. Heel af en toe zit er onbedoeld iets waardevols bij.

Zo zat er eens een zakje ballonnen in het plastic tasje waarin sigaretten hadden gezeten. Het tasje lag al een paar dagen achteloos in een hoek van de voorraadkamer toen ik ontdekte dat het niet helemaal leeg was. We bliezen de ballonnen op en speelden er om beurten mee, eerst wild maar toen knalde er een kapot, die slap neerstortte. Zelfs Chico en Negro deden mee; ze legden knopen voor ons en sloegen de ballonnen lachend uit onze handen. We renden door elkaar heen en hielden ze hoog. Alleen Alma stond ertussen en keek er met open mond naar, haar ogen groot en helder.

De dagen daarop gingen ze allemaal stuk. Een aantal knapte in de lucht met een schel geluid waarvan we steeds weer schrokken, de rest werd door Negro kapotgemaakt. De allerlaatste ballon, een

rode, hield ik stiekem bij me tot er een moment kwam dat ik zeker wist dat Chico en Negro boven diep lagen te slapen. Ik blies 'm op, knoopte de tuit dicht zoals ik Negro had zien doen en liet de kinderen hem een voor een vasthouden. Uiteindelijk lieten we de ballon met de opkomende avondwind de lucht in gaan en renden er op de open vlakte achteraan tot ik zei dat we niet verder konden gaan. Terwijl de hemel langzaam donkerder kleurde, keken we in stilte hoe de ballon met de ondergaande zon in de verte verdween. In de dagen die volgden werd de glans in onze ogen weer langzaam met het stof van de vlakte bedekt.

Ik besluit de kinderen nog een paar uur van de rust te laten genieten en niets te vertellen. Ik sta op en laat de hitte op me indalen. Chico en Negro zijn nergens te bekennen. Ze sparen hun energie voor vanavond. João en Davi zitten een paar meter verderop nog steeds de mieren te pesten met hun stokjes. Ik ga bij ze staan.

‘Ik ga water halen,’ zeg ik. ‘Blijven jullie hier?’

Ze kijken even op, knikken en gaan weer door met porren. Het korte oponthoud heeft een aantal mieren het leven gered, maar de laatste die in het holletje wil verdwijnen wordt in zijn kont gespiest. Ik loop door. Alma's voeten maken snelle passen terwijl ze me met Donkey probeert bij te houden. Bij de varkensbak pak ik twee lege emmers.

Als een natuurlijke begrenzing van het erf aan de westkant staat een oude waterput. Alleen de twee oudere jongens, Raull en João, mogen van mij water halen. Rondom het gat in de grond heeft ooit een muurtje gestaan, dat is afgebrokkeld tot een paar broze stenen. Als je erop leunt terwijl je een volle emmer naar boven trekt, is het niet ondenkbaar dat je met stenen en al de diepte in stort.

Een van de varkens was eens uitgebroken en recht op de put afgestormd, terwijl wij hem joelend op de hielen zaten. Alsof de aarde zich ter plekke onder hem spleet, stortte het domme beest midden in zijn vaart met een noodgang de diepte in. In plaats van een plons hoorden we een doffe knal. De grond beefde onder onze

voeten en gedurende een paar seconden was het stil. Zijn val was blijkbaar gebroken door een plank of een richel. Het daaropvolgende gekrijs van het gewonde dier onder in de put staat nog steeds met een naald in mijn trommelvlieszen gekrast. Het hoge, snerpande geluid afgewisseld met briesende ademstoten was gekmakend. We waren niet gewend aan zoveel lawaai, het was alsof hij met zijn gegil de hele wereld naar ons toe trok. De kinderen bedekten met hun handen hun oren en Chico en Negro kregen ruzie, schreeuwden tegen elkaar en tegen het beest in de diepte dat het moest stoppen. Vervolgens probeerden ze hem met grote keien het zwijgen op te leggen, maar hij wilde maar niet dood. De ene na de andere steen verdween in het donkere gat. Soms klonk er een plons, dan weer een dreun gevolgd door een zucht. Waar het dier de kracht vandaan haalde weet ik nog steeds niet, maar na iedere pauze – waarin wij onze adem inhielden – vonden zijn longen weer voldoende lucht om ijselijk te gillen.

Uiteindelijk nam ik de kinderen mee naar binnen en sloot alle deuren. De pauzes werden langer en er meldden zich geen ongewenste bezoekers op ons erf. Ik voelde opluchting, maar ook verslagenheid. Al zouden wij elkaar hier met de blote hand afmaken, de hele boel bij elkaar schreeuwen; het zou niets uitmaken. Ik dacht aan het verhaal dat ik een passerende trucker eens bij het avondvuur had horen vertellen. Over de oude veeboer Riobaldo die samen met zijn vrouw diep in het achterland woont, net als wij. Hun dochter is decennia eerder naar de stad getrokken en het enige wat het bejaarde echtpaar op de been houdt is de hoop dat zij ooit weer voor de deur staat. In zijn jongere jaren was Riobaldo huurling in dienst van een grootgrondbezitter, zoals zoveel jonge mannen van de *sertão*. Ze brachten ontsnapte slaven terug en handelden privé zaken af voor de landheer. Riobaldo's bendeleider werd vermoord door een van zijn mede-*Jagunços* en hij is nog altijd kwaad dat hij geen wraak heeft kunnen nemen. Nu is hij een verbitterde oude man die zijn vrouw als een hond behandelt. Op een dag klopt een vreemdeling aan bij